

SINTEZA-KCD – Koalicija civilne družbe za prenovo

Državna pomoč SA.33229 2018/C (ex 2017/N-3) – DODATEK Z VSEBINSKIMI PRIPOMBAMI

Obravnava Republike Slovenije v primeru državne pomoči NLB d.d. (SA.33229), v kateri EK zatrjuje nedopustnost podaljšanja roka prodaje, je skrajno neskladna s prakso EK v precej bolj problematičnih nedavnih primerih večkratne državne pomoči bankam v Italiji (SA.39543, SA.41134, SA.41925 in SA.43547) ter na Portugalskem (SA.43976), kjer je EK dovolila podaljšanje roka – tudi dvakrat zapored! – in zatrjevala, da so ta podaljšanja skladna s »pravili« državne pomoči, ki jim bojda sledi. Pri tem znaša javni dolg Slovenije po zadnjih podatkih Eurostata 73 odstotkov BDP, Portugalske 126 odstotkov BDP in Italije kar 132 odstotkov BDP, kar pomeni, da so tveganja za slovenskega davkoplačevalca manjša, a je Slovenija vseeno obravnavana strožje.

Pristranska obravnava Republike Slovenije in njenih davkoplačevalcev je razvidna tudi iz dejstva, da bi takojšnja prodaja NLB, pri kateri vztraja EK, preprečila, da bi NLB državnemu proračunu izplačala dividendo iz lanskega dobička v višini 225 milijonov evrov. To je skrajno neskladno z zatrjevanjem EK, da je osrednji cilj njenih »pravil« in njenih prizadevanj čim manjše breme davkoplačevalcev pri sanacijah bank.

Vtis zlonamernosti zbuja tudi zatrjevanje EK, češ da je prenos terjatev NLB na DUTB ustvaril NLB korist v višini 130 milijonov evrov. Računsko sodišče Republike Slovenije je namreč ugotovilo, da je »bila prenosna vrednost terjatev, ki jo je potrdila Evropska komisija, manjša od njihove knjigovodske vrednosti za 649 milijonov evrov.«

Kriminalistična preiskava Nacionalnega preiskovalnega urada Republike Slovenije je že ugotovila, da je bila »sanacija« NLB preobsežna in je temeljila na kaznivih dejanjih oškodovanja upnikov te banke na osnovi »védoma neupravičeno prikazanega negativnega kapitala banke«. Ta »sanacija« pa je bila izvedena pod taktirko EK, saj elektronski dopisi uradnikov EK Francka Duponta, Sandrine Scheller in Simone Mezzacapo uradnikom Ministrstva za finance RS (MF RS) v obdobju med 4. avgustom in 18. decembrom 2013 jasno pričajo, da so ti uradniki EK od uradnikov MF RS zahtevali spremembe zakonodaje, ki naj ustvari (izkrivljen in protiustaven) pravni temelj za to oškodovanje, odstavek ali dva zatem pa še prirejanje vrednotenju aktive NLB, ki naj ustvari (izkrivljen in neskladen s standardi) ekonomski temelj za to oškodovanje.

Iz omenjene korespondence jasno izhaja, da je EK decembra 2013 kot osrednji pogoj za razglasitev državne pomoči za skladno s »pravili« izrecno zahtevala izbris vseh hibridnih in podrejenih obveznic NLB brez nadomestila (pod kodo »enhanced burden sharing«, česar – za razliko od »burden sharing« – ne definira noben dokument EK). EK je na ta način zahtevala tudi, da se kapital NLB prevrednoti negativnega in to v večjem obsegu od obsega vseh takrat izdanih hibridnih in podrejenih obveznic NLB (257 mio €), kar je na koncu s pritiski svojih uradnikov EK tudi dosegla (nestandardno in še danes tajno prevrednotenje kapitala NLB s +835 na -318 mio €), in to kljub temu, da se je obseg državne pomoči na ta način povečal mnogo bolj (za več kot 1 mrd €), kot pa je znašala »korist« zaradi »enhanced« burden sharing-a (257 mio €), kar je v nasprotju z vsemi »pravili« glede državnih pomoči. V že omenjeni kriminalistični preiskavi so dejstvo, da je bil kapital banke »védoma neupravičeno prikazan za negativnega«, preiskovalcem in tožilstvu izrecno izpričali direktor Slovenskega inštituta za revizijo, direktorica Agencije za javni nadzor nad revidiranjem in direktorica družbe KPMG Slovenija. Ker je Ustavno sodišče Republike Slovenije dne 19. aprila 2018 odločilo, da je ta kriminalistična preiskava dopustna in se tako nadaljuje, je realno pričakovati, da se bosta do konca leta 2019 glede pravne (ne)dopustnosti načina »sanacije« NLB izrekla tudi tožilstvo in sodišče. Neutemeljeno in škodljivo bi bilo nadaljevanje postopka v tej zadevi s sprejemom nepopravljivih ukrepov, kot je prodaja banke, še preden bi se razjasnilo, ali so posamezni ključni vidiki »podlage« takšne obveznosti zgolj zbir protipravnih ravnanj. Korist, ki bi jo od morebitnega nadaljevanja postopka s takojšnjo prodajo ustvarile tretje osebe bi sedanje vztrajanje pri takšnem ukrepu najverjetneje premaknila v polje zlorabe položaja.

V teh okoliščinah je jasno, da je tako v interesu EK kot Republike Slovenije in njenih davkoplačevalcev, da EK umakne zahtevo o prodaji oz. odobri bistveno podaljšanje roka za prodajo NLB.